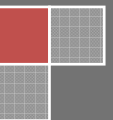

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

AVRUPA KOMİSYONU 2014 YILI TÜRKİYE
İLERLEME RAPORU DEĞERLENDİRMESİ

Melih Özsöz
**İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma
Müdürü**

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Avrupa Komisyonu

2014 Yılı

Türkiye İlerleme Raporu

Değerlendirmesi

2

(*) Bu değerlendirme,
İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma Müdürü
Melih Özsöz tarafından hazırlanmıştır.

AVRUPA KOMİSYONU'NUN 17'NCİ TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

NEDEN FARKLI?

Avrupa Komisyonu 2014 yılı Türkiye İlerleme Raporunu 8 Ekim 2014 tarihinde yayımladı. Bu Rapor, Komisyonun Türkiye'ye ilişkin yayımladığı 17'nci ilerleme raporu oldu. **80 sayfalık bu rapor** ile birlikte, 1998 yılında yayımlanan ilk rapordan bugüne Avrupa Komisyonu'nun Türkiye hakkında yayımladığı ilerleme raporları, **1.786 sayfayı** buldu. Basit bir hesapla Avrupa Komisyonu bugüne kadar Türkiye hakkında **Lizbon Antlaşması'nın 6,5 katından fazla** ilerleme raporu yayımladı.

İç siyasette Türkiye'nin genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleriyle; Avrupa'nın ise Parlamento, Komisyon Başkanlığı, Komisyon, Konsey Başkanlığı ve Dış Güvenlik Yüksek Temsilcisi seçimleriyle meşgul olduğu; dış siyasette Türkiye'nin Suriye, İsrail ve Kuzey Irak, Avrupa'nın ise Rusya – Ukrayna krizine mesai harcadığı 2014 yılında, **Komisyonun 17'nci Türkiye İlerleme Raporu, aslında oldukça dikkat çekici başka bir özelliğe sahip.**

2014 Türkiye İlerleme Raporu, iki dönem üst üste, neredeyse 10 yıldır Komisyon Başkanlığı yapan José Manuel Barroso ve Komisyon heyetinin **son Türkiye İlerleme Raporu**. Haliyle bu rapor, 2009 yılından bu yana Genişleme ve Komşuluk Politikasından sorumlu Komiser olan Stefan Füle'nin de **son Türkiye İlerleme Raporu**. Daha kritik olan ise bu rapor, yeni Komisyon Başkanı Jean-Claude Juncker ve Kasım ayında göreve başlayacak yeni Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri Komiseri Johannes Hahn'a, **önümüzdeki beş yıl için, hem referans, hem de yol gösterici bir özelliğe sahip olacak.** Juncker'in "önümüzdeki 5 yıl genişleme olmayacak" sözleri düşünüldüğünde ise, bu rapor, önümüzdeki 5 yılda AB genişleme politikası çerçevesinde **Türkiye'nin adaylık süreci ile ilgili önemli ipuçları** taşıyor.

Bilindiği üzere, AB Genişleme Politikasının en temel araçlarından biri olan İlerleme Raporları, Komisyon tarafından aday ülkelerdeki ilerlemenin değerlendirilebilmesi için **referans noktalarını** (*points of reference*) içeren bir belge. Avrupa Komisyonu'nun 2014 yılı Türkiye İlerleme Raporu bu açıdan değerlendirildiğinde, **Ekim 2013-Eylül 2014** tarihleri arasında Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerinde aldığı mesafeyi değerlendirmesi açısından oldukça önemli.

AVRUPA KOMİSYONU 2014 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORUNA

GENEL BAKIŞ

Ekim 2013 – Eylül 2014 dönemini kapsayan 80 sayfalık Avrupa Komisyonu'nun 2014 yılı Türkiye İlerleme Raporu genel olarak değerlendirildiğinde:

(1) **Türkiye-AB ilişkilerinde olumlu bir tablonun** yaşandığına dikkat çekilmektedir. Bu çerçevede:

- **Pozitif Gündem** kapsamında çalışmalara devam edilmesi;
- 2014 yılının **Türkiye’de AB Yılı** olarak ilan edilmesi ve 62. Hükümetin **Türkiye’nin yeni AB Stratejisini** kabul etmesi;
- Türkiye ile AB arasında **Geri Kabul Anlaşmasının** imzalanması ve **vize serbestliği diyalogunun** başlatılması;
- **Enerji** alanında işbirliğinin geliştirilmesi;
- Türkiye ile AB arasında **güçlendirilmiş siyasi diyaloga** devam edilmesi;
- **Gümrük Birliği** kapsamında Dünya Bankası raporunun tavsiyeleri ışığında çalışmalara devam edilmesi;
- Türkiye ve AB'nin **yeni Katılım Öncesi Mali Yardıma** ilişkin strateji ve temel öncelikleri belirlemiş olması;
- Türkiye'nin **AB programlarına** aktif katılımı, Avrupa Komisyonu tarafından söz konusu olumlu sürecin temel bileşenleri olarak görülmektedir.

(2) Raporun **“Siyasi Kriterler ve Güçlendirilmiş Siyasi Diyalog”** başlığını taşıyan ve Türkiye'nin Kopenhag Siyasi Kriterler çerçevesinde çizilmiş siyasi kriterlere uyum düzeyinin ele alan bölümünde, **Türkiye’deki yargı sistemi ve yargı sistemine ilişkin son dönemde yaşanan gelişmeler ön plana çıkmaktadır**. Bu çerçevede özellikle 17 Aralık ve 25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet iddiaları sonrasında Türkiye’de yaşanan gelişmelerin:

- Türkiye’de **yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve etkinliğine ilişkin endişeleri artırdığına;**
- Türkiye’de **hukuk devleti ve güçler ayrılığı ilkelerine ilişkin soru işaretlerine** neden olduğuna;
- Başta **HSYK düzenlenmesi, Anayasa Mahkemesi kararları, yeni İnternet yasası ve MİT Kanunu** olmak üzere, **yeterli danışma ve hazırlık süreçleri tamamlanmadan** çıkartılan kritik öneme sahip yasal düzenlemelerin, **yargının tarafsızlığını** tehlikeye soktuğuna;
- Bu bağlamda **milletvekili dokunulmazlıklarına** ilişkin yaşanan gelişmelerin de endişe verici olduğuna dikkat çekilerek, özellikle **süreçte yaşanan gecikmeler** eleştirilmekte;

- o Yolsuzluk ve rüşvet iddialarına ilişkin operasyonlar sonrasında, birçok kamu personelinin görev yerlerinin değiştirilmesinin, **kamu yönetiminin etkinliğini tehlikeye soktuğu** ve kamu yönetiminde **siyasi kutuplaşmayı** artırdığına dikkat çekilmektedir.
- (3) Raporda Balyoz, Ergenekon, 28 Eylül ve 1980 askeri darbesine ilişkin uzun süredir devam eden dava süreçlerinde verilen kararların, **adil yargılama ilkelerine ilişkin soru işaretlerini artırdığına** yer verilmiştir.
- (4) Raporda **yeni Anayasa oluşturma sürecinin askıya alındığı vurgulanırken**, yeni Anayasa'nın Türkiye'de daha **ileri demokratikleşme** için kritik öneme sahip olduğu ifade edilmektedir.
- (5) 2014 yılında gerçekleştirilen yerel seçimler ile Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin genel olarak **barışçıl bir ortamda gerçekleştirildiği** ifade edilirken, yerel seçimler sonrasında seçim sonuçlarına ilişkin yapılan yüksek sayıdaki itiraz ve Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanya sürecinde yaşanan bazı gelişmelerin, **eşit seçim yarışı ilkesini zedelediğine** dikkat çekilmektedir.
- (6) **Kürt meselesi** konusunda olumlu gelişmeler yaşandığı ifade edilirken, Haziran ayında TBMM tarafından kabul edilen **Çözüm Paketi'nin Kürt sorununun demokratik çözümünde etkin bir araç** olduğu vurgulanmaktadır. Ancak yasanın **uygulama yönetmeliğinin henüz kabul edilmediği** hatırlatılmaktadır.
- (7) Raporda, Türkiye'nin AB üyeliğinin **62. Hükümetin temel öncelikleri arasında yer alması** memnuniyetle karşılanırken, **yeni AB Stratejisinden** övgüyle söz edilmektedir.
- (8) **Düşünce ve ifade özgürlüğüne** ilişkin olarak, özellikle **yeni İnternet düzenlemesi ile birlikte, uygulamada düşünce ve ifade özgürlüğünün kısıtlanmaya devam ettiği** vurgulanırken; **basın özgürlüğü alanında benzer durumun endişeye neden olduğu** ifade edilmektedir. Bu çerçevede **Youtube ve Twitter yasaklarının**, Anayasa Mahkemesi tarafından yasaklama kararlarının iptal edilmesine rağmen, **mevcut endişeleri artırdığına** yer verilmiştir.
- (9) Türkiye'nin **kadın hakları, çocuk hakları, engelli hakları, azınlık hakları alanlarında mevzuat uyumunu ilerlettiği ve AB standartlarına yakınlaştırdığı; sendikal haklar, din, vicdan ve düşünce özgürlüğü alanlarında ise daha fazla çaba sarfederek mevzuatını AB standartları ve uluslararası standartlara yakınlaştırması** gerektiği vurgulanmaktadır.
- (10) **Kıbrıs** konusunda, Türkiye'nin, BM Genel Sekreterinin iyi niyet misyonu çerçevesinde, iki toplumun liderleri arasında **adil, kapsamlı ve kalıcı bir çözüm bulmayı amaçlayan müzakerelere açık desteğini ifade etmeye devam ettiği** vurgulanırken; Avrupa Topluluğu ve Topluluğa üye

lkeler tarafından 2005 yılında yapılan deklarasyonda ve Aralık 2006 ile Aralık 2010 tarihli Zirve sonuçlarında belirtilen **yükümlülüklerini hale yerine getirmediğini** hatırlatmaktadır.

(11) Raporun **“Ekonomik Kriterler”** başlığını taşıyan bölümünde ise genel olarak, **Türkiye’deki büyüme performansı ve şoklara dayanıklılık takdir edilmekte**, bunun yanında **yüksek cari açık ve görece yüksek enflasyona dikkat çekilmektedir**.

(12) Raporun **“yelik Yükümlülüklerini stlenebilme Yeteneği”** başlığını taşıyan ve 33 fasılda Türkiye’nin AB müktesebatına uyum düzeyinin ele alındığı bölümde ise Komisyon, Türkiye’nin bir önceki raporlama dönemine göre;

- **4 fasılda hiçbir ilerleme;**
- **3 fasılda sınırlı ilerleme;**
- **17 fasılda bazı ilerlemeler;**
- **3 fasılda ilerleme;**
- **5 fasılda ise iyi düzeyde ilerleme** kaydettiđini ifade etmektedir.

(13) Avrupa Komisyonu Türkiye 2014 Yılı İlerleme Raporuna göre Türkiye’de fasılların AB müktesebatına uyumu düzeyinde, Eylül 2014 tarihi itibariyle:

- **7 fasılda erken (*early*) uyum düzeyine;**
- **9 fasılda orta (*moderate*) uyum düzeyine;**
- **16 fasılda ise ileri (*advanced*) uyum düzeyine** ulaşılmıştır.

TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ

Türkiye-AB ilişkilerinde olumlu gelişmeler

Pozitif Gündem: Hukuk devleti ve temel haklarda, daha sıkı siyasi diyalog

Türkiye’de AB Yılı ve Türkiye’nin AB Stratejisi

Geri Kabul Anlaşması ve Vize Serbestliği Diyalogu

Enerji

Güçlendirilmiş Siyasi Diyalog

Gümrük Birliği

Mali Yardımlar ve AB Programlarına Türkiye’nin katılımı

Ekim 2013 – Eylül 2014 dönemini kapsayan Avrupa Komisyonu 2014 Yılı Türkiye İlerleme Raporunda, genel olarak Türkiye-AB ilişkilerinde **olumlu** bir tablonun yaşandığına dikkat çekilmektedir. Bu çerçevede:

(*) Türkiye ile AB arasında 2012 yılında başlatılan **Pozitif Gündem** kapsamında çalışmalara devam edildiği; ancak **hukuk devleti ile temel haklar** alanlarında AB ile Türkiye arasında daha sıkı bir siyasi diyaloga ihtiyaç duyulduğunun altı çizilmektedir.

(*) Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan (*o dönem Başbakan*) tarafından 2014 yılının **Türkiye’de AB Yılı** ilan edilmesi; ardından Başbakan Erdoğan’ın başta Brüksel olmak üzere kimi AB üye ülke başkentlerine gerçekleştirdiği resmi ziyaretleri memnuniyetle karşılanmaktadır. Aynı zamanda Komisyon, Eylül 2014 tarihinde kabul edilen **Türkiye’nin AB Stratejisini** de, ilişkilerde olumlu bir adım olarak değerlendirmiştir.

(*) Avrupa Komisyonu, **Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşmasının** imzalanması ve taraflarca onaylanmasını olumlu olarak değerlendirmekte, taraflar arasında başlatılan **vize serbestliği diyalogunu** memnuniyetle karşılamaktadır.

(*) **Enerji** alanında taraflar arasında işbirliğinin arttığına dikkat çeken Komisyon, enerji işbirliğinin **nükleer enerji ve yenilenebilir enerji** alanlarına da genişlediğini hatırlatmaktadır.

(*) Türkiye ile AB arasında **güçlendirilmiş siyasi diyalogun** devam ettirildiğine dikkat çeken Komisyon, özellikle **Suriye ve Irak’tan gelen sığınmacılar** konusunda Türkiye’nin olağanüstü bir gayret gösterdiğine dikkat çekmektedir.

(*) **Gümrük Birliği** alanında Dünya Bankası tarafından hazırlanan raporun, Gümrük Birliği’nin taraflar açısından olumlu etkilerini göstermesi açısından önemli olduğuna dikkat çeken Komisyon, raporun tavsiyelerine ilişkin Türkiye ile AB arasında daha ileri diyalogun başlatıldığına işaret etmiştir.

(*) **Mali yardım** çerçevesinde, Türkiye ve AB’nin yeni Katılım Öncesi Mali Yardım (IPA II) çerçevesinde temel önceliklerini belirlediklerini ifade eden Komisyon, Türkiye’nin **AB programlarına** etkin şekilde katılmaya devam ettiğinin altını çizmiştir. Mali yardımlar konusunda

Komisyon ayrıca, **hukukun üstünlüğü ve temel haklar** alanlarında daha fazla kaynak aktarılması gerektiğini vurgulamaktadır.

SİYASİ KRİTERLER VE GÜÇLENDİRİLMİŞ

SİYASİ DİYALOG

Avrupa Komisyonu, geçtiğimiz bir yılda Türkiye'nin Kopenhag Siyasi Kriterler çerçevesinde belirlenmiş siyasi kriterlere uyum düzeyini:

- **Demokrasi ve hukuk devleti**
- **İnsan hakları ve azınlıkların korunması**
- **Bölgesel konular ve uluslararası yükümlülükler**

başlıkları altında incelemektedir.

Demokrasi ve Hukuk Devleti

Raporda:

Kürt meselesi

(* **Kürt meselesi** konusunda olumlu gelişmeler yaşandığı ifade edilmektedir. Bu çerçevede Haziran ayında TBMM tarafından kabul edilen **Çözüm Paketi**'nin Kürt sorununun demokratik çözümünde etkin bir araç olduğu ifade edilmiş, ancak yasanın **uygulama yönetmeliğinin** henüz kabul edilmediğini hatırlatmaktadır.

Yeni Anayasa

(* Yeni **Anayasa** oluşturma sürecinin, tarafların yeni Anayasa'nın bütünü üzerinde uzlaşmaya varamaması sebebiyle, **askıya alındığının** altının çizildiği raporda, yeni Anayasanın Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından en önemli unsuru teşkil ettiği vurgulanmaktadır. Komisyon bu konuda **Venedik Komisyonu** ile danışma sürecinin devam ettirilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır

Seçimler

(* 2014 yılında gerçekleştirilen **yerel ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin**, barışçıl bir ortamda gerçekleştirildiğine vurgu yapılan raporda, yerel seçimler sonrasında seçim sonuçlarına ilişkin yapılan **yüksek sayıdaki itirazın** ve Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanya sürecinde yaşanan bazı gelişmelerin (Başbakanın resmi pozisyonu ve medyanın eşitsiz kullanımı) **eşit seçim yarışı ilkesini** zedelediğine dikkat çekilmiştir.

Bu çerçevede Komisyon Türkiye'de özellikle siyasi partilerin finansmanına ilişkin **GRECO tavsiyelerine** uyulması gerekliliğinin altını çizmektedir.

Parlamento

(* **Parlamento** konusunda Komisyon, Türkiye'de **karışık bir tablonun** görüldüğüne dikkat çekmektedir.

Bu çerçevede, Anayasa Mahkemesi'nin **6 tutuklu milletvekilini** serbest bırakma kararı memnuniyetle

karşılınıırken; Aralık 2013 tarihli yolsuzluk ve rüşvet iddiaları sonrasında **milletvekili dokunulmazlıklarında** ilişkin yaşanan gelişmelerin endişe verici olduğuna dikkat çekilmektedir.

Ekim 2013 tarihinde yapılan Meclis İç Tüzük değişikliği sonrasında bazı milletvekillerinin **başörtüsüyle** Meclis Genel Kurul Oturumlarına katılmaya başladığının hatırlatıldığı raporda, bunun Meclis İç Tüzüğünde **kılık-kiyafete ilişkin yeni düzenlemeleri** beraberinde getirdiğine dikkat çekilmiştir.

Yüzde 10 **seçim barajının** düşürülmesine ilişkin herhangi bir ilerlemenin yaşanmadığının vurgulandığı raporda, 2013 tarihli Demokratikleşme Paketi ile, seçimlere katılan siyasi partilerden yüzde 3 oranını aşanlara **Hazine'den devlet yardımı** yapılmasının önünün açıldığı hatırlatılmıştır.

Raporda ayrıca, TBMM'nin önemli yasal düzenlemelerin çıkarılması sürecinde, **yeterli hazırlıkları yapmadığı ve diğer siyasi parti grupları ile etkin danışma mekanizmalarını çalıştırmadığı** ifade edilmiştir. Buna örnek olarak **HSYK düzenlemesi, MİT yasası ve İnternet yasası** gösterilmektedir.

Kamu harcamalarının denetimi alanında Sayıştay'ın bağımsızlığı ve etkinliği ile TBMM'nin bu alandaki denetim kapasitesi konularında **herhangi bir ilerlemenin kaydedilmediği** ifade edilmektedir.

Hükümet

(*) **Hükümet** ile ilgili olarak raporda, 17 Aralık ve 25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet iddiaları sonrasında, 4 eski Bakan hakkındaki Meclis soruşturma sürecinde **ciddi aksaklıklar yaşandığı** ve bunun **endişeleri artırdığı** ifade edilmektedir.

Raporda söz konusu iddialara ilişkin başlatılan **operasyonlar ve adli süreçlere Hükümetin doğrudan dâhil olması** sonucunda **yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı konularında ciddi şüphelerin** oluştuğuna yer verilmiştir.

Raporda ayrıca, Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu Başbakanlığında kurulan 62. Hükümetin programında, **Türkiye'nin AB üyeliğinin temel öncelikler arasında alması memnuniyetle karşılanırken;** AB mevzuatına uyum amacıyla hazırlanacak mevzuat taslaklarına ilişkin sürecin, AB Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülmesine dair

Kamu Yönetimi

Başbakanlık Genelgesi, Türkiye-AB üyelik müzakereleri açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

(*) Raporda, **kamu yönetimi reformu** alanında sınırlı ilerleme yaşandığına dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede özellikle yolsuzluk ve rüşvet operasyonları sonrasında, birçok kamu personelinin görev yerlerinin değiştirilmesinin, **kamu yönetiminin etkinliğini tehlikeye soktuğu** ve kamu yönetiminde **siyasi kutuplaşmayı** artırdığına dikkat çekilmiştir.

Güvenlik güçlerinin sivil denetimi

(*) Raporda, **güvenlik güçlerinin sivil denetimi** alanında **herhangi bir ilerlemenin yaşanmadığı** ifade edilmektedir. Bu çerçevede Komisyon, **Sayıştay'ın güvenlik, savunma ve istihbarat kurumlarının denetiminde sınırlı kalmaya devam ettiğini** ifade etmektedir.

Balyoz, Ergenekon, 28 Eylül ve 1980 askeri darbesi ile ilişkin yıllardır devam eden adli süreçlerde karar verildiğinin hatırlıldığı raporda, davalara yönelik yargılama süreçlerinde yaşanan gelişmelerin, **adli yargılama ilkelerine ilişkin soru işaretlerini artırdığı** ifade edilmektedir.

Raporda ayrıca, Aralık 2011 tarihinde **Uludere**'de 34 sivilin yaşamını yitirmesi ile sonuçlanan olaya ilişkin sürdürülen sivil ve askeri yargılama süreçlerinin **sonuçlandırılmadığı** vurgulanmaktadır.

Yargı sistemi

(*) Türkiye'deki **yargı sistemi** ve son bir yılda yargı sisteminde yaşanan gelişmeler, hiç şüphesiz **2014 yılı Türkiye İlerleme Raporunun en dikkat çekici bölümünü** oluşturmaktadır.

Raporda genel olarak Türkiye'de son bir yılda yargı alanında yaşanan gelişmelerin **yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve etkinliğine ilişkin endişeleri artırdığına; Türkiye'de güçler ayrılığı ve hukuk devleti ilkelerinin uygulanmasına yönelik ise ciddi endişelerin oluşmasına neden olduğuna** yer verilmektedir.

Bu çerçevede özellikle **HSYK düzenlemesi, Anayasa Mahkemesi kararları, MIT yasası, yeni İnternet yasası, YouTube ve Twitter yasaklarına** İlerleme Raporunda geniş yer ayrılmıştır.

Komisyon raporda, **Özel Yetkili Mahkemelerin** kaldırıldığını ifade ederken, bu kararın **paydaşlara danışılmadan alındığının altını çizmekte** ve hâlihazırda aşırı dava yükü ile karşı karşıya kalan mahkemeleri daha

zor durumda bıraktığına dikkat çekmektedir. Komisyonu bunun, **yargının verimli çalışmasına** zarar verdiğiine vurgu yapmaktadır.

Yolsuzlukla mücadele

Yolsuzluk iddiaları ve yolsuzluklarla mücadelenin, 2013 ve 2014 yıllarında siyasi gündemi yoğun bir şekilde meşgul ettiğine dikkat çeken Avrupa Komisyonu, **yolsuzluk ve rüşvet iddialarının soruşturulması süreçlerinde yaşanan bazı gelişmelerin, iddiaların şeffaf, tarafsız ve ayrımcılıktan uzak bir şekilde ele alındığına yönelik savları tehlikeye düşürdüğünün** altını çizmektedir.

Örgütlü suçlarla mücadele

Örgütlü suçlarla mücadele konusunda Türkiye'nin bazı ilerlemeler sağladığını ifade eden Komisyon raporu, özellikle **terörün finansmanına** ilişkin önemli adımların atıldığına dikkat çekmektedir.

Komisyon ayrıca 2010 yılında imzalanan **Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesinin** onaylandığını da hatırlatmaktadır.

İnsan Hakları ve Azınlıkların Korunması

Raporda:

AİHM Kararları

(*) **AİHM kararlarına** ilişkin bir veri tabanı oluşturduğu ve ilgili AİHM kararlarının Türkçe çevirileri yapılarak Adalet Bakanlığı internet sitesinde yayımlanmaya başlandığı ifade edilmekte; Türkiye'nin **İnsan Hakları Üzerine AİHS İhlallerini Önlenmesine İlişkin Eylem Planını** kabul etmesi memnuniyetle karşılanmakta, kararların uygulanması çağrısı yapılmaktadır.

İnsan Hakları Kurulu

(*) **Ulusal İnsan Hakları Kurulu'nun** çalışmalarına devam ettiği, söz konusu kurumun **bağımsızlığının** ise artırılması gerektiği ifade edilmektedir.

İşkence ve kötü muamele

(*) Geçtiğimiz dönemde **ışkence ve kötü muamele** ile mücadeleye ilişkin yasal düzenleme çalışmalarına edildiğinin vurgulandığı raporda, toplu gösterilerde **emniyet güçlerinin aşırı güç kullanımının** endişelere neden olduğu ifade edilmektedir.

Düşünce ve ifade özgürlüğü

(*) **Düşünce ve ifade özgürlüğüne** ilişkin olarak, özellikle yeni **İnternet düzenlemesi** ile birlikte, uygulamada düşünce ve ifade özgürlüğünün **kısıtlanmaya devam ettiği** vurgulanmaktadır. **Basın özgürlüğü** alanında da benzer durumun, endişeye neden olduğu ifade edilmektedir. Özellikle **Youtube ve Twitter** yasaklarının, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine rağmen, endişelere neden olduğuna yer verilmiştir.

Toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü	(*) Toplanma ve gösteri yapma özgürlüğüne ilişkin yasal mevzuatın AB standartlarına uyumlu hale getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
Düşünce, vicdan, din özgürlüğü	(*) Düşünce özgürlüğü, vicdan özgürlüğü ve din özgürlüğü alanlarında mevcut yasal mevzuatın AB standartlarına uyumlu hale getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu çerçevede Cem Evlerinin tanınmasının, bu alanda ilerleme sağlanmasına yardımcı olacağı ifade edilmektedir.
Kadın hakları	(*) Kadın haklarına ilişkin yasal mevzuatın uygulanması konusunda, idari kapasitenin ve kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
Çocuk ve engelli hakları	(*) Çocuk ve engelli hakları alanlarında, geçtiğimiz dönemde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ile mevcut durumun AB standartları ile daha uyumlu hale getirildiği ifade edilirken, uygulamanın etkin şekilde takip edilmesi gerekliliği hatırlatılmaktadır.
Sendikal haklar	(*) Sendikal haklar konusunda mevcut yasal çerçevenin gözden geçirilmesi ve bu hakların işçiler tarafından eksiksiz bir şekilde kullanılmasına yönelik bir ortamın oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Bu alandaki mevzuatın AB mevzuatı ve uluslararası standartlar ile uyumlu hale getirilmesi gerekliliği hatırlatılmaktadır.
Mülkiyet ve azınlık hakları	(*) Azınlıkların mülkiyet haklarına ilişkin çalışmaların ve yasal süreçlerin devam ettiği vurgulanmaktadır. Azınlık haklarına ilişkin olarak ise azınlık temsilcileri ve Hükümet arasındaki diyalogun devam ettiği ancak azınlık haklarına ilişkin yasal düzenlemede herhangi bir değişikliğin yaşanmadığına dikkat çekilmektedir.
Kültürel haklar	(*) Kültürel haklara ilişkin olarak ise özellikle Kürtçenin toplumda daha yaygın kullanımı ile birlikte bu alanda olumlu gelişmelerin yaşandığı ifade edilmektedir.
Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri	(*) Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki duruma ilişkin olarak, Kürt meselesinde yaşanan olumlu gelişmelerin (başta Haziran 2014 tarihli Çözüm Paketi olmak üzere), sürece olumlu etki yarattığı; sorunun çözümünün serbest ve özgür bir şekilde tartışıldığı ifade edilmektedir.
	Bu çerçevede Nevruz kutlamalarının barışçıl bir ortamda gerçekleştirildiğine dikkat çekilirken, köy koruyuculuğu

Mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişiler

sisteminin ortadan kaldırılması konusunda herhangi bir adım atılmadığı vurgulanmaktadır.

(* **Mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişiler** ile ilgili olarak ise raporda, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile, göç, sığınmacılar ve yerlerinden edilmiş kişiler kapsamında önemli ilerlemenin sağlandığı ifade edilmektedir. Ayrıca Komisyon Türkiye'nin uyguladığı **açık sınır politikasını** memnuniyetle karşılamaktadır.

Bölgesel Konular ve Uluslararası Yükümlülükler

Raporda:

Kıbrıs

(* **Kıbrıs** konusunda Türkiye'nin, BM Genel Sekreterini iyi niyet misyonu çerçevesinde, iki toplumun liderleri arasında adil, kapsamlı ve kalıcı bir çözüm bulmayı amaçlayan müzakerelere **açık desteğini ifade etmeye devam ettiği** vurgulanmıştır.

Ayrıca Komisyon, Türkiye'nin Kayıp Kişiler Komitesine Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan çitle çevrili askeri bir bölgeye daha fazla giriş izni verdiğini vurgulamakta; ancak Türkiye'nin GKRY'nin tüm Kıbrıs'ın menfaatine Münhasır Ekonomik Bölge içerisinde hidrokarbon arama haklarını tehdit eden açıklamalar yapmaya devam ettiğini ifade etmektedir.

Komisyon ayrıca Türkiye'nin Avrupa Topluluğu ve Topluluğa üye ülkeler tarafından 2005 yılında yapılan deklarasyonda ve Aralık 2006 ile Aralık 2010 tarihli Zirve sonuçlarında belirtilen yükümlülüklerini hale yerine getirmediğini hatırlatmaktadır. Bu noktada **Türkiye ile GKRY arasında ikili ilişkilerin normalleştirilmesi konusunda ilerleme kaydedilmediği** vurgulanmaktadır.

Sınır anlaşmazlıklarının barışçıl çözümü

(* **Sınır anlaşmazlıklarının barışçıl çözümü** konusunda, Türkiye ile Yunanistan ilişkilerinde **olumlu** gelişmelerin yaşandığı ifade edilmektedir. Ancak Yunan karasularının muhtemel genişletilmesine karşılık olarak, TBMM'nin 1995 tarihli kararında yer alan **casus belli tehdidinin** halen yürürlükte olmaya devam ettiği vurgulanmıştır.

Bölgesel işbirliği

(* **Bölgesel işbirliği** alanında ise, diğer genişleme ülkeleri ve AB üye ülkeleri ile ilişkilerde olumlu gelişmelerin kaydedildiği ifade edilmektedir.

EKONOMİK KRİTERLER

Raporun "Ekonomik Kriterler" başlığını taşıyan bölümünde, Ekim 2013 – Eylül 2014 tarihlerini kapsayan raporlama döneminde Türkiye'nin AB ekonomik kriterlerine uyumu:

- *İşleyen piyasa ekonomisinin varlığı*
- *Birlik içinde rekabet baskısı ve piyasa güçleri ile baş edebilme kapasitesi*

alt başlıklarında incelenmektedir.

İşleyen Piyasa Ekonomisinin Varlığı

Raporda:

İşleyen piyasa ekonomisinin varlığı

(* *İşleyen piyasa ekonomisinin varlığına* ilişkin olarak Türkiye'nin 2001 yılından bu yana sürmekte olan büyüme performansının, *ekonominin esaslarının iyileştirildiğine ve şoklara dayanıklılığın arttığına* işaret ettiği ifade edilirken; *yüksek cari açık ve görece yüksek enflasyon* başta olmak üzere önemli ekonomik dengesizliklerin devamlılığını koruduğu vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede Komisyon, *Türk ekonomisinin mali belirsizlikler ve küresel risk algısı karşısında kırılgan durumda olmaya devam ettiğini* ifade etmektedir.

Ekonomi politikasının temel unsurları

(* *Ekonomi politikasının temel unsurları* çerçevesinde, AB'ye sunulan 2014-2016 Katılım Öncesi Ekonomik Programı çerçevesinde, *nispeten yavaşlamış bir büyüme, enflasyonda düşüş, bütçe açıkları ve cari açıkta azalma* öngörüldüğü ifade edilmektedir. Komisyon, bu olumlu tabloda, *dış borcun yüksek seviyelerde seyrettiğini ve yabancı yatırım akışının tersine dönmesi halinde* ülke ekonomisinin zayıf duruma düşme riskinin bulunduğu dikkat çekmektedir.

Ekonomiden sorumlu devlet kurumları arasındaki bölünmüş sorumluluk alanlarının, *bütçe ve orta vadeli ekonomi politikalarının belirlenmesi çalışmalarının eşgüdümünü zorlaştırmaya devam ettiği* de Komisyon tarafından getirilen eleştirilerden bir tanesidir. Komisyon ayrıca, son dönemde *ekonomi politikaları oluşturma süreçlerinin ülkedeki siyasi gerilimden etkilendiği* uyarısında bulunmaktada; *ekonomi politikalarının temel unsurları üzerinde toplumsal uzlaşmanın zayıfladığına* işaret etmektedir.

Makroekonomik istikrar

(*) **Makroekonomik istikrar** kapsamında Komisyon, **2013 yılında Türk ekonomisinin büyüdüğünü** (yüzde 4,0) vurgulamaktadır. Ancak bu 2001'den bu yana uzun vadeli büyüme ortalamasının altında olduğuna işaret edilmektedir. Bu çerçevede tüketici harcamalarının büyüdüğü, özel sektör harcamalarının zayıf kaldığı ve kamu harcamalarının arttığına işaret edilmektedir.

Komisyon, **Türkiye kişi başı GSYH'sinin, 2013 yılında AB ortalamasının yüzde 55'ine ulaştığını** ifade etmektedir. **Cari açığın ise halen çok yüksek düzeyde seyrettiği; dış borçlanmanın ise yönetilebilecek bir oranda** olduğu belirtilmektedir.

İşgücü piyasaları konusunda karma bir performansın bulunduğunu ifade eden Avrupa Komisyonu, **işgücündeki yükselişin istihdama kıyasla daha hızlı bir büyüme gösterdiğini** belirtmektedir. İstihdam oranında az bir ilerleme yaşanmış; **İşsizlik oranı** ise, yüzde 0,5 artmıştır.

Komisyon raporda **kadın istihdamında** az bir artış yaşandığını ifade ederken, **gençler arasında iş gücüne, öğretim veya mesleki eğitime katılmayan gençlerin** oranının endişe yarattığı vurgulanmıştır.

Merkez Bankası'na ilişkin olarak Komisyon, kurumun birden fazla hedefle sıra dışı ve karmaşık bir para politikası izlemeye devam ettiğini ifade etmektedir.

Kamu maliyesi alanında Komisyon, kamu maliyesinin sürdürülebilirliğinin korunurken, Türkiye'de uluslararası standartlara uygun, zamanlı bilgi akışının yeterince saydam olmadığına işaret etmektedir.

Pazardaki güçlerin etkileşimi

(*) **Pazardaki güçlerin etkileşimi** konusunda Komisyon, fiyatların serbest belirlenmesi konusunda ilerleme yaşanmadığı; hükümetin piyasaya müdahale ederek, temel sektörlerde fiyat belirleme konusunda etkin olmaya devam ettiğini belirtmektedir.

Pazara giriş ve çıkış

(*) **Pazara giriş ve çıkışa** ilişkin olarak Komisyon, yeni iş kurma maliyetinin arttığına, piyasaya giriş koşullarının kolaylaştırılması gerektiğine; piyasadan çıkışa ilişkin maliyetin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Yasal sistem

(*) **Yasal sisteme** ilişkin olarak, mülkiyet hakları alanında sistemin iyi işlediği ancak diğer alanlarda gelişmenin yaşanmadığı vurgulanmaktadır. **Yargı sisteminin kapasitesinin artırılması** önerisinde bulunmaktadır.

Mali sektörün gelişimi

(* **Mali sektörün gelişimi** konusunda ise ilerlemenin yaşandığı, bu ilerlemede ise ağırlıklı olarak **bankacılık sektörünün** rol aldığı belirtilmektedir.

Birlik İçinde Rekabet Baskısı ve Piyasa Güçleri ile Baş Edebilme Kapasitesi

Raporda:

İnsan kaynağı ve fiziki altyapı

(* **İnsan kaynağı ve fiziki altyapı** kapsamında eğitim harcamalarındaki artışın devam ettiği ve reformlar ile okullaşma oranında da artış yaşandığı belirtilmekte; ancak **cinsiyet eşitliği ve eğitim kalitesi** konularında sıkıntıların mevcut olduğu dile getirilmektedir.

Komisyon **yatırımlarda** özel sektörden kamuya doğru bir kaymanın yaşandığına dikkat çekerken, **doğrudan yabancı yatırımlarda** azalma yaşandığı belirtilmektedir. **Ar-Ge yatırımlarında** ise, belirlenen hedeflerin çok gerisinde kalınmıştır.

Sektör ve işletme yapısı

(* **Sektör ve işletme yapısı** alanında ise Komisyon, istihdam artışının hizmet sektöründe yaşanırken, tarım sektöründe düşüşe geçtiğini ifade etmektedir.

Ayrıca Komisyon, **elektrik piyasasının özelleştirmesinde ilerleme potansiyelinin, yatırımcıların finansman güçlükleri sebebiyle sınırlı** kaldığına dikkat çekmektedir. Bu çerçevede **elektrik piyasasının serbestleştirilmesinde** önemli aşama kaydedilmiş olmasına rağmen, diğer ağ bağlantıları sektöründe serbestleştirmenin yavaş ilerlediği ifade edilmektedir.

Devletin rekabet gücü üzerindeki etkileri

(* **Devletin rekabet gücü üzerindeki etkileri** konusunda ise kamu ihaleleri kanunundaki değişikliklerin yasayı AB müktesebatından daha fazla uzaklaştırdığına dikkat çekilmektedir.

Ayrıca Komisyon, **devlet yardımlarının saydamlaştırılmasında** sınırlı ilerleme sağlandığını vurgulamaktadır.

AB-Türkiye ekonomik entegrasyonu

(* **AB - Türkiye ekonomik entegrasyonu** alanında ise genel olarak **ticaret ve ekonomide AB ile bütünleşmenin yüksek seviyede** seyrettiği ifade edilmektedir.

**ÜYELİK YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ ÜSTLENEBİLME
YETENEĞİ**

Türkiye, bir önceki raporlama dönemine göre; 4 fasılda hiçbir ilerleme; 3 fasılda sınırlı ilerleme; 17 fasılda bazı ilerlemeler; 3 fasılda ilerleme; 5 fasılda ise iyi düzeyde ilerleme kaydetmiştir.

Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Yeteneği başlığını taşıyan ve 33 fasılda Türkiye'nin AB müktesebatına uyum düzeyinin ele alındığı bölümde her fasıl, yine Avrupa Komisyonu tarafından uyum düzeyini ifade eden;

No Progress – İlerleme yok

Limited Progress – Sınırlı ilerleme

Some / Little Progress – Bazı ilerlemeler var

Progress – İlerleme var

Good / Reasonable / Fair Progress – İyi düzeyde ilerleme var

kelimeleri ile değerlendirilmiştir.

Bu çerçeveden bakıldığında, Avrupa Komisyonu Türkiye 2014 Yılı İlerleme Raporuna göre Türkiye, bir önceki raporlama dönemine göre;

- **4 fasılda hiçbir ilerleme;**
- **3 fasılda sınırlı ilerleme;**
- **17 fasılda bazı ilerlemeler;**
- **3 fasılda ilerleme;**
- **5 fasılda ise iyi düzeyde ilerleme kaydetmiştir.**

Türkiye halihazırda AB müktesebatı ile 7 fasılda erken; 9 fasılda orta; 16 fasılda ileri uyum düzeyine sahiptir.

Yine Avrupa Komisyonu Türkiye 2014 Yılı İlerleme Raporuna göre Türkiye'de fasılların AB müktesebatına uyumu düzeyinde;

- **7 fasılda erken (*early*) uyum düzeyine;**
- **9 fasılda orta (*moderate*) uyum düzeyine;**
- **16 fasılda ise ileri (*advanced*) uyum düzeyi yakalanmıştır.**

Fasıl 1: Bazı ilerlemeler var; İleri uyum düzeyi.

Fasıl 1: Malların Serbest Dolaşımı

Bazı ilerlemeler mevcuttur. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları ***ileri düzeydedir***. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) Ticaretin önündeki bazı teknik engeller, Türkiye'nin Gümrük Birliği kapsamındaki bazı yükümlülüklerini ihlal

ederek malların serbest dolaşımına engel olmaya devam etmektedir.

(*) "Klasik Yaklaşım" çerçevesindeki ürün mevzuatının geliştirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 2:
İlerleme yok;
Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 2: İşçilerin Serbest Dolaşımı

İlerleme yoktur. AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken aşamada**dır. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) Bugüne kadar 13 AB üye ülkesi ile ikili sosyal güvenlik anlaşması imzalamıştır.

(*) Daha fazla AB üye ülkesi ile ikili sosyal güvenlik anlaşmalarının imzalanması gerekmektedir.

Fasıl 3:
Bazı ilerlemeler
var;
Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 3: İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunma Serbestisi

Bazı ilerlemeler mevcuttur. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken aşamada**dır. Bu fasıl kapsamında Türkiye'nin:

(*) İş kurma hakkı ve hizmet sunma serbestisi alanlarında uyum stratejisi çalışmalarına devam etmesi gerekmektedir.

Fasıl 4:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
düzeyi.

Fasıl 4: Sermayenin Serbest Dolaşımı

Bazı ilerlemeler mevcuttur. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye'de:

(*) Yabancıların taşınmaz edinimine ilişkin yasal çerçeve AB müktesebatı ile uyumlu olmamakla birlikte şeffaf değildir. Ayrıca bazı üye ülke vatandaşlarının taşınmaz mal edinimlerine ilişkin kısıtlayıcı tedbirler varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

(*) Ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini ve elektronik para uygulamasını düzenleyen yeni kanun memnuniyetle karşılanmakla birlikte, söz konusu kanunun AB müktesebatına uyumu değerlendirilmelidir.

(*) Terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin yasal çerçeve iyileşmekle birlikte, takip ve uygulamanın güçlendirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 5:
İlerleme yok;
Orta uyum düzeyi.

Fasıl 5: Kamu Alımları

İlerleme yoktur. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir.** Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) İlgili kurumların yeterli idari kapasiteye sahip olmakla birlikte, kamu alımları politikalarının koordinasyonu ve kamu alımlarında mevcut dış etkiler endişe yaratmaktadır.

(*) AB müktesebatına uyumlu olmayan istisnalar ve kısıtlayıcı engellerin AB müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

(*)Türkiye’nin takvime bağlı bir eylem planını da içeren uyum stratejisini kabul etmesi gerekmektedir.

Fasıl 6:
İlerleme var;
İleri uyum düzeyi.

Fasıl 6: Şirketler Hukuku

İlerleme var. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir.** Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Türk Ticaret Kanunu’nun uygulanmasına yönelik yasal mevzuat kabul edilmiştir.

(*) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun kapasitesi artırılmıştır.

(*) Zorunlu iç denetimin kapsamı genişletilmiştir.

Fasıl 7:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 7: Fikri Mülkiyet Hukuku

Bazı ilerlemeler yaşanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir.** Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Fikri ve sınai mülkiyet haklarını ve uygulama usullerini düzenleyen güncellenmiş kanunların, AB müktesebatına uyumlu şekilde kabul edilmesi gerekmektedir.

(*) Gümrük ve kolluk uygulamaları güçlendirilmiştir.

(*) Fikri mülkiyet hakları paydaşları ile kamu kurumları arasında daha sıkı bir işbirliği ve koordinasyonun sağlanması gereklidir.

(*) Fikri mülkiyet haklarının korunmasının yararları hakkında farkındalığın artırılmasına yönelik kampanyaların düzenlenmesi gerekmektedir.

Fasıl 8:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
düzeyi.

Fasıl 8: Rekabet Hukuku

Bazı ilerlemeler yaşanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(* Anti-tröst ve birleşmelerin kontrolüne ilişkin kurallar büyük ölçüde AB müktesebatı ile uyumlu haldedir ve uygulaması etkili bir şekilde devam etmektedir.

(* Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunu uygulamaya dönük yönetmelik, devlet kontrolünü etkin kılmakla yükümlü olup, ertelenmektedir.

(* Bazı devlet desteği uygulamaları Gümrük Birliği kuralları ile uyumsuzdur.

Fasıl 9:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 9: Mali Hizmetler

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(* BDDK, Basel-III standartlarına uyum sağlamayı amaçlayan iki yönetmeliği yürürlüğe koymuştur.

(* Kurumlar, menkul kıymetler piyasası ve yatırım hizmetlerine ilişkin bir takım yönetmelikleri kabul etmiştir.

(* Bankacılık sektörüne ilişkin alınan kimi kararların siyasi olduğuna ilişkin görüş artmaktadır.

Fasıl 10:
İlerleme yok;
İleri uyum düzeyi.

Fasıl 10: Bilgi Toplumu ve Medya

İlerleme kaydedilmemiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(* Yeni kabul edilen rekabetçi korumalara ilişkin yönetmelik dışında, elektronik haberleşmeye ilişkin mevzuat AB müktesebatı ile uyumlu değildir.

(* Bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin yasal düzenlemelerin söz konusu düzenlemelerin uygulanmasında, özellikle düşünce ve ifade özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması başta olmak üzere, AB müktesebatına uyum için daha fazla çaba harcanmalıdır.

(*Görsel-işitsel politikalar alanında bazı gelişmeler yaşanmıştır.

(* RTÜK ile BTK üyeleri ve TİB Başkanlığı seçim sisteminin değiştirilmesi, bağımsızlık algısını artırmakla birlikte, siyasi baskı riskini azaltacaktır.

Fasıl 11:
Bazı ilerlemeler
var; Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 11: Tarım ve Kırsal Kalkınma

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(* Katılım öncesi kırsal kalkınma programının uygulanmasında ilerleme sağlanmıştır.

(* Çiftlik Muhasebe Vergi Ağı genişletilmiştir; etkinliği henüz değerlendirilmemiştir

(* Canlı sığır, sığır eti ve türev ürünleri üzerindeki fiili ithalat yasağı henüz kaldırılmamıştır.

(*Tarımsal desteklerin Ortak Tarım Politikası ile uyumlaştırılmasına yönelik strateji bulunmamaktadır.

(*Tarım istatistiklerinin toplanmasına yönelik strateji bulunmamaktadır.

Fasıl 12:
Sınırlı ilerleme
var; Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 12: Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası

Sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(* Bu politika alanındaki AB müktesebatının uygulanmasına yönelik daha fazla çabaya ihtiyaç vardır.

(* Hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınması, hayvan refahı, hayvansal yan ürünler ve hayvan hastalıkları ile mücadele konusunda kayda değer çabalara ihtiyaç vardır.

(* Tarımsal gıda işletmelerinin AB standartlarına yükseltilmesi konusunda daha fazla çaba harcanması gerekmektedir.

Fasıl 13:
Bazı ilerlemeler
var; Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 13: Balıkçılık

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Kaynak ve filo yönetimi ile denetim ve kontrol konularında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir.

(*) Mevzuat uyumu, yapısal eylemler, piyasa politikası, devlet yardımları ve uluslararası anlaşmalar konularında daha fazla çabaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Fasıl 14:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
düzeyi.

Fasıl 14: Taşımacılık Politikası

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Kurumsal kapasite ve karayolu taşımacılığı güvenliği konularında bazı ilerlemeler yaşanmıştır.

(*) Demiryolları alanında daha fazla çabaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Fasıl 15:
İlerleme var;
İleri uyum düzeyi.

Fasıl 15: Enerji

İlerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Enerji arzı güvenliği, elektrik iç piyasası ve yenilenebilir enerji alanlarında ilerleme kaydedilmiştir.

(*) Doğal gaz, enerji verimliliği, nükleer güvenlik ve radyasyondan korunma konularında ilgili AB yönetmeliklerine uyum konusunda çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

(*) Şeffaf ve maliyet temelli elektrik ve doğal gaz fiyatlandırma mekanizması halen etkin şekilde uygulanmamaktadır.

Fasıl 16:
Sınırlı ilerleme
var; Orta
uyum düzeyi

Fasıl 16: Vergilendirme

Sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Mevzuat uyumunda sınırlı ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı alanlarda yeni mevzuatın AB müktesebatına uyum düzeyi azalmıştır.

(*) Alkollü içeceklerin vergilendirmesi başta olmak üzere, dolaylı vergilendirmeye ilişkin ayrımcı uygulamaların aşamalı olarak kaldırılması, ileri düzeyde ilerleme için gereklidir.

(*) Vergi kayıt, yasadışı ekonomi ile mücadele ve gönüllü uyum konularında çalışmalar devam etmiştir.

Fasıl 17:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 17: Ekonomik ve Parasal Birlik

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Para politikası konusunda AB müktesebatına uyum düzeyi ileri olmakla birlikte, eksiklikler mevcuttur.

(*) Merkez Bankası’nın bağımsızlığına ilişkin endişeler artmıştır.

(*)Ekonomi politikası oluşturma geçici olarak (*ad hoc*) yapılmaktadır.

Fasıl 18:
İlerleme var;
İleri uyum düzeyi.

Fasıl 18: İstatistik

İlerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Tüketici fiyat endeksleri ve çeyrek dönem ulusal hesapların gözden geçirilmesi ile istatistik alanında daha fazla ilerleme sağlanmıştır.

(*) Ulusal hesaplar, tarım istatistikleri ve bölgesel istatistikler konularında daha fazla ilerleme sağlanması gerekmektedir.

(*)TÜİK ve temel veri sağlayıcıları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Fasıl 19:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
seviyesi.

Fasıl 19: Sosyal Politika ve İstihdam

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Kayıt dışı istihdam düşmekle birlikte, halen sorunlar yaşanmaktadır.

(*) Mevcut yönetmelik sebebiyle sosyal diyalog etkin şekilde yürütülememektedir.

(*) İş Kanunu tüm iş gücünü kapsayacak şekilde gözden geçirilmeli ve uygulanmalıdır.

(*) İş yeri sağlığı ve güvenliğini de içeren çalışma koşulları henüz gözden geçirilmemiştir.

(*) Ayrımcılıkla mücadele, sosyal içerme ve sosyal koruma politikaları ve uygulamalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 20:
İyi düzeyde
ilerleme var; İleri
uyum düzeyi.

Fasıl 20: İşletme ve Sanayi Politikası

İyi düzeyde ilerleme sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) İşletme ve sanayi politikası ilkeleri ve araçları konularında daha fazla ilerleme sağlanmış ve AB müktesebatına uyum geliştirilmiştir.

Fasıl 21:
İyi düzeyde
ilerleme var; İleri
uyum düzeyi.

Fasıl 21: Trans-Avrupa Ağları

İyi düzeyde ilerleme sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Ulusal ulaştırma ana planının son devresine gelerek, Türkiye’deki yeni TEN-T ağının belirlenmesinde önemli adımlar atılmıştır.

(*) Doğalgaz boru hatları ve elektrik ara bağlantıları projeleri yeterince ilerlemiştir.

Fasıl 22:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
düzeyi.

Fasıl 22: Bölgesel Politikalar ve Yapısal Araçların
Koordinasyonu

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) IPA III ve IV Bileşenleri kapsamında bazı projelerin ve programların uygulanmasında ilerleme sağlanmıştır.

(*) IPA kurumlarının idari kapasitesi endişe kaynağı olmaya devam etmektedir.

(*) Program uygulama süreçlerinin hızlandırılması, çıktı kalitesinin artırılması ve fon kayıplarının önlenmesi için IPA kurumlarının idari kapasitelerinin daha fazla güçlendirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 23:
Karışık bir tablo
mevcut.

Fasıl 23: Yargı ve Temel Haklar

Karışık bir tablo mevcut. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları konusunda **bir yorumda bulunulmamıştır**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Yeni kabul edilen kanunlar, yargı bağımsızlığı, yargının tarafsızlığı, güçler ayrılığı ve hukuk devleti konularında endişeleri artırmıştır. Bu endişeler, özellikle yolsuzluk ve rüşvet iddialarını soruşturmakla görevli hakim ve savcılarının görev yerlerinin değiştirilmesi ile daha fazla artmıştır.

(*) Anayasa Mahkemesi ile HSYK arasında yaşanan gerilim, Türkiye’nin Anayasal sistemindeki esnekliği kanıtlar nitelikte olup, eski yasal uygulamalara geri dönülmesi ile sonuçlanmıştır.

(*) Tüm ilgili tarafların işbirliği içerisinde yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve etkinliğini sağlayacak yeni bir yargı reformuna ihtiyaç duyulmaktadır.

(*) Ayrıca Türkiye, özellikle tutukluluk süreçlerini de kapsayacak şekilde, adli ceza sisteminde reforma ihtiyaç duymaktadır.

(*) Aralık 2013 tarihli yolsuzluk ve rüşvet iddiaları sonrasında yaşanan adli süreç, söz konusu iddiaların ayrımcılıktan uzak ve şeffaf ve tarafsız bir şekilde yürütüldüğüne ilişkin endişeleri artırmıştır.

(*) Siyasi partilerin finansmanı ve milletvekili dokunulmazlıklarının kapsamına ilişkin konular, henüz ele alınmamıştır.

(*) Türkiye 2014 yılından sonra, bir yolsuzlukla mücadele stratejisi ve hareket planını kabul edip etmeyeceğine karar vermelidir.

(*) Temel haklar alanında belirgin olarak karışık bir resim vardır. Mart ayında kabul edilen AİHS İhlallerinin Önlenmesine yönelik Hareket Planı, Türk mevzuatını AİHM yasal çerçevesi ve uygulamalarına yakınlaştırmıştır. AİHM’de Türkiye’nin taraf olduğu davaların sayısında ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuruları kabul etmeye devam etmiş, verdiği bazı kararlar ile Türkiye’de temel hakların korunması konusunda önemli adımlar atmıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu ve Ulusal İnsan Hakları Kurumu çalışmalarına devam etmiştir. Ancak insan haklarına ilişkin bir eylem planı kabul edilmelidir. İnsan haklarına ilişkin kurumsal çerçeve de güçlendirilmelidir.

(*) Yeni İnternet Kanunu, *YouTube* ve *Twitter* yasakları, özellikle düşünce ve ifade özgürlüğü alanlarında endişeleri artırmıştır.

(*) Toplanma özgürlüğüne ilişkin yasal düzenlemeler ve uygulamaların Avrupa standartlarına getirilmesi gerekmektedir.

(*) Kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenlemenin Avrupa standartlarına getirilmesi ve bu alanda çalışacak bağımsız bir kurumun kurulması en temel önceliklerden bir tanesi olmalıdır.

(*) Düşünce, vicdani ve din özgürlüklerine ilişkin yasal düzenlemelerde kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konulara ilişkin yasal düzenlemelerin AB standartları ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

(*) Kadın haklarının korunması, uygulamada cinsiyet eşitliğinin sağlanması, çocuk hakları, cinsel yönelim ve cinsel kimlik temelinde ayrımcılıkla mücadele edilmesi, kültürel hakların korunması ve azınlık konusunda mevcut yasal düzenlemelerin AB standartları ile daha uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 24:
İyi düzeyde
ilerleme var; Orta
uyum düzeyi.

Fasıl 24: Adalet, Özgürlük ve Güvenlik

İyi düzeyde ilerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) Suriye ve Irak'tan gelen sığınmacılar konusunda gözle görülür bir çaba sarf etmektedir.

(*) Ayrıca bu alanda önemli adımlar atılmıştır. Yabancılar Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ve İçişleri Bakanlığı Göç Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün kurulması memnuniyetle karşılanmaktadır.

(*) Bu alanda çalışan kurumların kapasitelerinin güçlendirilmesi önemlidir.

(*) Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşmasının imzalanması ve buna bağlı olarak Türkiye ile AB arasında vize serbestliği diyaloguna başlanması, memnuniyetle karşılanmaktadır.

(*) Türkiye'nin sınırlarını daha etkin koruyabilmesi için entegre sınır yönetimi dahilindeki kurumlarını güçlendirmesi gerekmektedir.

(*) Örgütlü suçlarla mücadelede bazı önemli adımlar atılmıştır.

(*) Terörün finansmanına ilişkin mevzuatın kabulü ve uygulanmasında Türkiye ilerleme sağlamıştır.

(*) Uluslararası polis ve adli işbirliğinin geliştirilmesi için veri koruma kanununun kabul edilmesi gereklidir.

Fasıl 25:
İyi düzeyde
ilerleme var; İleri
uyum düzeyi.

Fasıl 25: Bilim ve Araştırma

İyi düzeyde ilerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) Araştırma ve yenilikçilik kapasitesinin güçlendirilmesi ve Avrupa Araştırma Alanı'na uyum konusunda önemli adımlar atılmıştır.

(*) Yeni AB "Ufuk 2020" Programı'na katılıma ilişkin anlaşma imzalanmıştır; ancak bu programa etkin bir şekilde katılabilmek için daha fazla çaba gösterilmelidir.

Fasıl 26:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi

Fasıl 26: Eğitim ve Kültür

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) AB programlarına ilgi artmıştır.

(*Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesine ilişkin UNESCO Sözleşmesi henüz onaylanmamıştır.

Fasıl 27:
Bazı ilerlemeler
var; Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 27: Çevre ve İklim Değişikliği

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Yasal mevzuat AB ile uyumlu olmakla birlikte, uygulama adımları zayıf kalmıştır.

(*) Mevzuata uyum ve uygulama alanlarında daha kuvvetli bir siyasi irade ile çevre ve iklim değişikliği konularında düzenli diyalogun yeniden kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

(*) Hem yurt içinde, hem de uluslararası düzeyde daha iddialı ve koordineli bir iklim ve çevre politikasının oluşturulması ve uygulanmasına ihtiyaç vardır.

(*) ÇED’e ilişkin yapılan mevzuat değişikliği endişe yaratmaktadır.

(*)Stratejik planlama, kapsamlı yatırımlar ve güçlü idari kapasiteye ihtiyaç duyulmaktadır.

(*) 2015 yılının ilk çeyreğinde Türkiye, 2015 yılında imzalanması öngörülen yeni küresel iklim değişikliği anlaşmasına yönelik katkısını belirlemek zorundadır.

(*) Söz konusu alanlarda sivil toplum örgütleri ve diğer kurumlar ile işbirliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Fasıl 28:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 28: Tüketicinin Sağlığının Korunması

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Tüketici haklarının uygulanmasına yönelik her düzeyde ilerlemeye ihtiyaç vardır.

(*) Kamu sağlığı alanındaki AB teknik standartlarının karşılanabilmesi için merkezi ve bölgesel idari kapasitenin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Fasıl 29:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 29: Gümrük Birliği

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*) Vergi muafiyeti, serbest bölgeler, gözetim, tarife kotaları ve serbest dolaşımdaki mallar için menşe beyanı gibi tedbirlere ilişkin eksiklikler devam etmektedir.

(*Kapasite artırmaya yönelik çabalarda ilerleme yaşanırken, özellikle gümrük kontrolleri esnasında fikri mülkiyet haklarının uygulanmasına yönelik çabaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Fasıl 30:
Bazı ilerlemeler
var; İleri uyum
düzeyi.

Fasıl 30: Dış İlişkiler

Bazı ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye’de:

(*Genelleştirilmiş tercihler sistemiyle çift kullanımlı malların kontrolü gibi konuların, AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilmesi gereklidir.

(*) Yoğun ve uygulamaları uzayan koruma tedbirleri endişeleri artırmaktadır.

Fasıl 31:
İyi düzeyde
ilerleme var; İleri
uyum düzeyi.

Fasıl 31: Dış Güvenlik ve Savunma Politikası

İyi düzeyde ilerleme kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **ileri düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) AB ile dış ve savunma politikaları alanlarında mevcut siyasi diyalogu genişletmiş ve güçlendirmiştir.

(*) Suriye'deki krize bağlı olarak, insani yardım konusunda Türkiye büyük çaba harcamaktadır.

(*) Türkiye insani ve askeri operasyonlara katılmaya devam etmiştir.

(*) Türkiye'nin ODGP deklarasyonları ve Konsey kararlarına uyum seviyesi bir önceki yıllara göre azalmıştır (yüzde 29; 2013 yılında bu oran yüzde 46); uyumun artırılması gerekmektedir.

Fasıl 32:
Bazı ilerlemeler
var; Orta uyum
düzeyi.

Fasıl 32: Mali Kontrol

Bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **orta düzeydedir**. Bu fasıl kapsamında Türkiye:

(*) KİMK politika belgesinin güncellenmesi, KİMK ve mali teftiş arasında uyum sağlayacak bir politika belirlenmesi kamu idaresinde iç denetim işlevlerinin güçlendirilmesi konularında daha fazla çaba harcanmalıdır.

(*) Dış denetim alanında Sayıştay Kanunu daha etkin şekilde uygulanmalıdır.

Fasıl 33:
İlerleme yok;
Erken uyum
düzeyi.

Fasıl 33: Mali ve Bütçesel Hükümler

İlerleme kaydedilmemiştir. Genel olarak AB müktesebatına uyum hazırlıkları **erken düzeydedir**.

2013 ve 2014 YILLARI TÜRKİYE İLERLEME RAPORLARI KARŞILAŞTIRMASI

Komisyon raporlarında, fasıllara ilişkin Türkiye'nin AB müktesebatını üstlenmesine yönelik atılan veya atılmayan adımlar, ilerlemenin farklı dereceleri ile nitelendiriliyor. Bu kapsamda Komisyon, her fasıla ilişkin olarak ilerlemeyi:

- *No Progress* - İlerleme yok
- *Limited Progress* - Sınırlı ilerleme
- *Some / Little Progress* - Bazı ilerlemeler var
- *Progress* - İlerleme var
- *Good / Reasonable / Fair Progress* - İyi düzeyde ilerleme var

kelimeleri ile değerlendiriyor. Bu çerçevede fasıllara ilişkin olarak 2014 yılı Türkiye İlerleme Raporu:

FASILLAR	2013 İ.R.	2014 İ.R.
FASIL 1: MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 2: İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI	SINIRLI İLERLEME	İLERLEME YOK
FASIL 3: İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNMA SERBESTİSİ	SINIRLI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 4: SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 5: KAMU ALIMLARI	SINIRLI İLERLEME	İLERLEME YOK
FASIL 6: ŞİRKETLER HUKUKU	BAZI İLERLEME	İLERLEME
FASIL 7: FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 8: REKABET POLİTİKASI	SINIRLI İLERLEME	SINIRLI İLERLEME
FASIL 9: MALİ HİZMETLER	İYİ İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 10: BİLGİ TOPLUMU VE MEDYA	BAZI İLERLEME	İLERLEME YOK
FASIL 11: TARIM VE KIRSAL KALKINMA	SINIRLI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 12: GIDA GÜVENLİĞİ, VETERİN. VE BİTKİ SAĞLIĞI P.	SINIRLI İLERLEME	SINIRLI İLERLEME
FASIL 13: BALIKÇILIK	İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 14: TAŞIMACILIK POLİTİKASI	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 15: ENERJİ	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	İLERLEME
FASIL 16: VERGİLENDİRME	SINIRLI İLERLEME	SINIRLI İLERLEME
FASIL 17: EKONOMİK VE PARASAL BİRLİK	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 18: İSTATİSTİK	İLERLEME	İLERLEME
FASIL 19: SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME

FASIL 20: İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	İYİ DÜZEYDE İLERLEME
FASIL 21: TRANS-AVRUPA AĞLARI	BAZI İLERLEME	İYİ DÜZEYDE İLERLEME
FASIL 22: BÖLGESEL POL. VE YAPISAL ARAÇLARIN KOOR.	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 23: YARGI VE TEMEL HAKLAR	İLERLEME	YORUM YOK
FASIL 24: ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	İYİ DÜZEYDE İLERLEME
FASIL 25: BİLİM VE ARAŞTIRMA	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	İYİ DÜZEYDE İLERLEME
FASIL 26: EĞİTİM VE KÜLTÜR	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 27: ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	SINIRLI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 28: TÜKETİCİNİN SAĞLIĞININ KORUNMASI	SINIRLI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 29: GÜMRÜK BİRLİĞİ	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 30: DIŞ İLİŞKİLER	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 31: DIŞ GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKASI	İYİ DÜZEYDE İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 32: MALİ KONTROL	BAZI İLERLEME	BAZI İLERLEME
FASIL 33: MALİ VE BÜTÇESEL HÜKÜMLER	İLERLEME YOK	İLERLEME YOK

İlerlemenin bu farklı dereceleri, matematik diline çevrildiğinde, birbirini takip eden yıllara ait iki rapor, daha rahat bir şekilde kıyaslanabiliyor.

İlerleme yok	No Progress	0
Sınırlı ilerleme	Limited Progress	1
Bazı ilerlemeler var	Some / Little Progress	2
İlerleme var	Progress	3
İyi düzeyde ilerleme var	Good/ Fair / Reasonable Progress	4

FASILLAR	2013 İ.R.	2014 İ.R.
FASIL 1: MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI	4	2
FASIL 2: İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI	1	0
FASIL 3: İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNMA SERBESTİSİ	1	2
FASIL 4: SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI	2	2
FASIL 5: KAMU ALIMLARI	1	0
FASIL 6: ŞİRKETLER HUKUKU	2	3
FASIL 7: FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU	2	2
FASIL 8: REKABET POLİTİKASI	1	1
FASIL 9: MALİ HİZMETLER	4	2
FASIL 10: BİLGİ TOPLUMU VE MEDYA	2	0
FASIL 11: TARIM VE KIRSAL KALKINMA	1	2
FASIL 12: GIDA GÜVENLİĞİ, VETER. VE BİTKİ SAĞLIĞI P.	1	1
FASIL 13: BALIKÇILIK	3	2
FASIL 14: TAŞIMACILIK POLİTİKASI	2	2
FASIL 15: ENERJİ	4	3
FASIL 16: VERGİLENDİRME	1	1
FASIL 17: EKONOMİK VE PARASAL BİRLİK	2	2
FASIL 18: İSTATİSTİK	3	3
FASIL 19: SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM	2	2
FASIL 20: İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI	4	4
FASIL 21: TRANS-AVRUPA AĞLARI	2	4
FASIL 22: BÖLGESEL POL. VE YAPISAL ARAÇLARIN KOOR.	4	2
FASIL 23: YARGI VE TEMEL HAKLAR	3	YORUM YOK
FASIL 24: ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK	4	4
FASIL 25: BİLİM VE ARAŞTIRMA	4	4

FASIL 26: EĞİTİM VE KÜLTÜR	4	2
FASIL 27: ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	1	2
FASIL 28: TÜKETİCİNİN SAĞLIĞININ KORUNMASI	1	2
FASIL 29: GÜMRÜK BİRLİĞİ	2	2
FASIL 30: DIŞ İLİŞKİLER	2	2
FASIL 31: DIŞ GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKASI	4	2
FASIL 32: MALİ KONTROL	2	2
FASIL 33: MALİ VE BÜTÇESEL HÜKÜMLER	0	0

Bu metodolojik çerçeveden Avrupa Komisyonu'nun 2013 İlerleme Raporu ve 2014 İlerleme Raporu kıyaslandığında, müzakere fasıllarına ilişkin olarak, geçen bir yılda Türkiye'nin:

- **6 fasılda AB müktesebatında ilerlemenin arttığı**
(Fasıllar: 3, 6, 11, 21, 27, 28)
- **11 fasılda AB müktesebatında ilerlemenin azaldığı**
(Fasıllar: 1, 2, 5, 9, 10, 13, 15, 22, 23, 31)
- **16 fasılda AB müktesebatında ilerlemenin sabit kaldığı görülmektedir.**
(Fasıllar: 4, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 29, 30, 32, 33)